

E-NESCHOPENKA JAKO PŘÍKLAD NEZVLÁDNUTÉ DIGITALIZACE

Štěpán Svačina

Anotace

Pro rozvoj Českého zdravotnictví je důležitý rozvoj e-health. E-neschopenka je jedna z mála součástí e-health, která je realizována jiným rezortem než zdravotnickým. Pravděpodobně proto je výsledek tak nedokonalý. Nedošlo tak k úspoře práce zdravotníků a e-neschopenka se nestala miláčkem lékařů. Na vině je nepochybně nedostatečná analýza procesu vytváření neschopenky a špatná transformace těchto činností do e-podoby.

Klíčová slova

e-health, e-neschopenka, e-recept, posuzování pro rezort MPSV, důchody, GDPR, kvalita ve zdravotnictví

1 Úvod

Papírová neschopenka je složitý dokument navíc propisovaný v několika kopiích a poštou komplikovaně rozesílaný. Proto byla e-neschopenka považována od počátku za možnost, jak výrazně zjednodušit administrativu.

Její realita byla bohužel opakovaně odkládána.

2 Co si lékaři od e-neschopenky slibovali

E-neschopenka by mohla usnadnit:

1. kontrola identifikace pacienta
2. opravy chybných dat podle evidence MPSV
3. automatické načítání všech pracovních poměrů pacienta
4. automatické odesílání údajů o neschopence a pacientovi
5. automatické odesílání lístků na peníze
6. ušetření času a nákladů na poštovním
7. hromadné odesílání dokumentů.

Zcela jistě platí, že v aktuální verzi e-neschopenky, plně neplatí ani jeden bod.

Je konec března a pacienti s neschopností z roku 2019 mají stále papírovou verzi neschopenky. Je přitom pravdou, že úředníkům MPSV ubylo práce a neschopenky se již v minulosti digitalizovaly stále a neměl by být problém staré neschopenky digitalizovat. Pacient spějící k invalidnímu důchodu nebude mít papírovou neschopenku možná i do jara 2021. Nebýt těchto pacientů tak bychom za splněný mohli považovat bod 4., 5. a 6.

3 Jaké jsou hlavní problémy e-neschopenky

Zatímco e-recept je okamžitě ověřován, zde lékař i po desítky hodin neví, zda neschopenka byla odeslána a v pořádku přijata. Často nejde opravit data jako je například adresa. Některá data se neukládají a musí se opakovaně přepisovat a doplňovat. Není dokonalá souhra mezi softwary zdravotnickými a systémem e-neschopenky. Není jasné, čím je to vina, ale jistě to není chyba lékařů. Nefunguje hromadné odesílání např. lístků na peníze, které by jistě hodně práce odstranilo. Systém je špatně funkční u cizinců, jak říkají lékaři – když přijde Slovák, tak by si lékař na vyplnění neschopenky měl vzít dovolenou. Velmi problematický je rozsáhlý tisk papírového dokladu pro pojištěnce.

4 E-neschopenka a GDPR

Celý systém neschopenky běží bez důsledné elektronické identifikace lékaře i pacienta. To si to MPSV opravdu zjednodušilo. Neschopenku tedy vlastně může napsat kdokoli komukoli.

Pacient dostává poměrně velký vytištěný a také zbytečný

průkaz práce neschopného. Do toho se v digitální éře vypisují další údaje. Na konci neschopnosti se pacienti obvykle ptají, co s ním mají udělat a odpověď zní: „To si nechte“. Průměrný občan ale již nemá kamna ani ohniště a nemá ani drtičku na doklady, a tak jsou od ledna odpadkové koše a popelnice v celé zemi plné citlivých údajů českých pacientů.

5 Kdo hradí náklady na neschopenku

Náklady na posudkovou činnost platí lékařům MPSV. O tom existuje vyhláška, která uvádí ceny a seznam dokumentů např. v otázce důchodů. Vystavení neschopenky je hrazeno MPSV dokonce u nezaměstnaných. Jen otázkou, čím se liší neschopenka nezaměstnaného a zaměstnaného. Neschopenka je zcela jistě výkon nesouvisející se zdravotním pojištěním a její vystavení je jasně úkon pro MPSV. To, co musí lékař posoudit při vystavení, kontrole a uzavření neschopenky, je rozhodovací činnost, jejíž popis je přibližně na 50 stran textu. Bohužel je realitou, že lékaři od roku 1899 vyplňovali neschopenky zadarmo. Úvaha pana premiéra, že když se něco digitalizuje nemůže to být dražší než předtím, je správná. Došlo tedy bohužel k situaci, že zavádění e-neschopenky koinciduje s nově vzniklou diskusí o úhradě této práce lékaře. Odhadovaná cena jednotlivého úkonu s neschopenkou je cca 300 Kč při současné úrovni ocenění práce lékaře.

6 Závěr jak to dopadne

Na prosincových schůzích na MPSV a předtím u premiéra jsem odhadoval, že paní ministryně a její úředníci přežijí po zavedení neschopenky maximálně měsíc. To se nastalo. Lékaři jsou trpěliví a nevdají jim, že pracují zadarmo. Ani pacientům nevdají, že pročekají v čekárnách delší čas. Oni ho ušetří, protože již nemusí chodit pro lístky na peníze. V budoucnu to snad dopadne dobře, chyby se dají odstranit a zůstane jen špatná nálada a nezaplacený dluh. O celé situaci se v časopisu Medical Tribune vyjádřil člen výboru Společnosti všeobecného lékařství slovy: „Elektronická neschopenka je maskovaná arogance úředníků“ a ještě uvedl citát Jana Wericha „Arogance je parukou k zakrytí duševní pleše“. Je realitou, že na takové jednání jsou lékaři zvyklí z totality a je nadějí, že přibývá dalších problémů, které rezort MPSV má, a že personální otázky budou řešeny komplexně.